

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

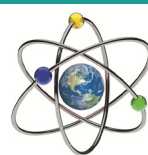

№12
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 920 sahifa,
2-dekabr, 2025-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Yangi O'zbekiston sharoitida ayollar ijtimoiy faolligini oshirishda psixologik motivatsiya va o'z-o'zini rivojlantirish strategiyalari	26
<i>Xuseynova Abira Amanovna</i>	
Pragmalinguodidactic Principles in Teaching English for Philologist Students and their Application in Intercultural Communication.....	31
<i>Arzieva Bibi-Sanem Aynazarovna</i>	
Metakognitiv ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan biologiya o'quv materiallarini loyihalash, joriy etish va samaradorligini baholash.....	35
<i>Abdurasulova Gulrux Habibullayevna</i>	
Oligofreniya holatida neyropsixologik tashxislar qo'llanilishining umumiy masalalari	40
<i>Akramov Dostonbek Ikromjon o'g'li, Xojaliyeva Sarvinov Elyorjon qizi</i>	
Oliy ta'lim muassasalari talabalarida kreativ kompetensiyani rivojlantirish pedagogik muammo sifatida ...	44
<i>Asatova Dildora Aslamovna</i>	
Ingliz tili o'qish ko'nikmalarini takomillashtirishda autentik manbalarning roli.....	49
<i>Bekmuratova Nargiza Arislanbayevna</i>	
Insuldan keyingi nutqni tiklashda logopedik reabilitatsiya va nevrologik muolajalar integratsiyasi	52
<i>Boltaboyeva Xurshida Sharofiddinovna</i>	
The Concept of Symbols in Linguoculturology	56
<i>Hamraqulova Gulandom Sodiq qizi</i>	
Buyuk ipak yo'li xalqlari o'rtasidagi pedagogik va madaniy aloqalarning vujudga kelishi.....	59
<i>Mirxalilova Nargiza Akbarovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarni bolalarni nutqini o'stirishga bo'lgan kasbiy-pedagogik tayyorgarligini o'stirish	63
<i>Mitaliboyeva Dildora</i>	
Koxlear implantli bolalarning eshituv-nutqiy faolligini oshirishda differensial yondashuv asosida korreksion-pedagogik ish	66
<i>Nartayeva Shahnova Yulchibayevna</i>	
Fasilitatsion yondashuv asosida kichik maktabgacha yoshdagi bolalarda adaptiv ko'nikmalarni rivojlantirishning psixologik-pedagogik mexanizmlari.....	71
<i>Normatova Nilufar Komilovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda disgrafiyasi bo'lgan o'quvchilarda yozish kompetensiyalarini shakllantirishning ilmiy-nazariy asoslari (XIX–XXI asrlarda).....	76
<i>Qaxxorova Saidaxon, Mamarajabova Zulfiya</i>	
Raqamli texnologiyalar va onlayn platformalar orqali olimpiya ta'limini rivojlantirish: yoshlar orasida axloqiy va jismoniy madaniyatni oshirish	80
<i>Qodirov Jurabek Mamatsimonovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida sun'iy intellekt bilim va savodxonligini rivojlantiradigan innovatsion jismoniy-interaktiv o'yinlar: pedagogik model	83
<i>Quvonova Nodirabegim Shavkat qizi</i>	
"Sab'ai sayyor" asarida qo'llangan onomastik birliklar haqida mulohazalar	87
<i>Gadayev Oybek Yaxshiboyevich, Ravshanova Sharbatoy Rahmatilla qizi</i>	
Ijtimoiy tarmoq shifokorlarining masofaviy konsultatsiyalari shaxs psixikasi va salomatligiga ta'siri	91
<i>Askarova Nargiza Abdivaliyevna, Ravshanova Zarnigor Daminovna</i>	
Talabalar ilmiy dunyoqarashini rivojlantirishda innovatsion ta'lim texnologiyalari va interfaol metodlardan foydalanish.....	95
<i>Satvoldiyev Faxriddin Akbarali o'g'li</i>	
Innovatsion ta'lim texnologiyalari orqali pedagoglarning kreativligini rivojlantirish	99
<i>Saydullayeva Gulasal Umidjon qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar motorikasini rivojlantirishning standart modeli	102
<i>Sirojiddinova Xamidaxon Xasanboy qizi</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning shaxslararo munosabat kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	106
<i>Turg'unova Gulnoza Muhammadjonovna, Xodjiyeva Mahliyo</i>	

Shaxsdagi mehnat motivatsiyasi samaradorligini ta'minlashga xizmat qiluvchi korrelyatsion bog'liqliklar tahlili	109
Xusanov Samariddin Maxmadaminovich	
Auditoriyadan tashqari musiqiy mashg'ulotlarni art-terapiya yordamida tashkil etish asoslari	112
Yarashev Jo'rabek To'rayevich	
Формирование творческого мышления школьников на уроках музыки	117
Габдулманова Ильнура Минисламовна	
Теоретико-методологические основы коллаборативного обучения, кооперативных подходов и интерактивных педагогических методов	119
Жураева Мафтуна Бахтиёр кизи	
Педагогическое колесо как инструмент формирования цифровой компетентности будущих педагогов дошкольного образования	124
Уразова М. Б., Усманова У. Б.	
Особенности гражданского воспитания обучающихся в системе "школа–махалля" в Узбекистане ..	130
Хайдаров Шавкат Шамсиддин угли	
Педагогические условия формирования языковой грамотности у учащихся с тяжелыми нарушениями речи	135
Юсупова Зулайхо Бахром кизи	
Valeologik tarbiyada o'yin texnologiyalarining ahamiyati	139
Berkinova Charos Islomovna	
O'quvchilarda faol fuqarolik kompetensiyasi tushunchasi, mazmuni va shakllanishi	142
Buvorayeva Gulruh Shoikrom qizi	
Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvi asosida o'qitishning didaktik imkoniyatlari	145
Cho'tboyeva Munisxon Eshpo'lat qizi	
Tabiatga muhabbat: maktabgacha ta'limda milliy qadriyatlar va o'yinlar orqali ekologik tarbiya	150
Ergasheva Umriniso Komilovna	
Zamonaviy ta'lim – talabalar ijtimoiy intellektini shakllantirish omilidir	153
Ermatova Gulnoz Pirimovna	
O'zbekistonning eng yangi tarixi fanini o'qitishda pedagogik texnologiyaning o'rni	156
Gazibekova Feruza Hakimovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining raqamli texnologiyalar muhitida tanqidiy va mustaqil fikrlashini rivojlantirish metodikasi	159
Haydarova Feruza Haydar qizi	
Talabalarda ma'naviy-axloqiy fazilatlar va sifatlarni shakllantirish mexanizmi	162
Jumanazarova Dilnoza Umurzaqovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kasbga bo'lgan qiziqishlarini shakllantirishda interfaol metodlarni qo'llash texnologiyasi	165
Jumayeva Malika Aliyevna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarda kasbiy-nutq madaniyatini rivojlantirish	168
Lutfetdinova Ra'no Xusnetdinovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda matematik rivojlanishga zamonaviy yondashuvlar va jahon tajribalari ..	172
Masharipova Barno Erkin qizi, Adilbayeva Dilnoza Adilbay qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida til o'yinlari texnologiyalarining nazariy asoslari	175
Masharipova Dilfuza Muxammadjon qizi	
Maktabgacha ta'lim tarbiyachisi pedagogik faoliyatining o'ziga xosligi	178
Muhammadiyeva Feruza Turakulovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini og'zaki va yozma nutqini rivojlantirishda aksiologik yondashuvdan foydalanish metodikasi	181
Muhiddinova Munira Xayrullayevna	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida matematika fanini o'qitishda raqamli transformatsiya vositalaridan foydalanishning metodik paradigmasi	184
Narzullayeva Sevara Omonovna	
O'qituvchining muloqot madaniyatini shakllantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	187
Nizamova Nodira Paxritdinovna	
Integrativ yondashuv asosida o'quvchilarning nutqiy kompetentligini rivojlantirishning mazmuniy izohlanishi	191
Oysha Qurbonova, Nodira Abduraimova	
Boshlang'ich ta'limda Finlandiya tajribasi	195
Nodira Sherboyeva	

Kutubxonachi kutubxona-axborot xizmati jarayonining yetakchi ishtirokchisi sifatida	198
O'ktam Nosirov	
Pedagogik ta'lim transformatsiyasida talabalarning tadqiqotchilik kompetensiyalarini rivojlantirish texnologiyasi.....	204
Rustamova Shoxista Omonjonovna	
Globallashuv sharoitida axborot-psixologik xavfsizlikni shakllantirish masalalari.....	208
Raxmatjonov Shoxjahon Dilshodbek o'g'li	
Talabalarga ingliz tilini o'qitishning zamonaviy innovatsion texnologiyalari	212
Sa'dullayeva Rushana	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish	215
Saidova Dilbar Erkinovna	
Pedagog xodimlarda tolerantlik namoyon bo'lishining determinantlari.....	218
Sattorova Maxliyo Dilmurod qizi	
Kreativ metodlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda kreativ tafakkur va fikrlashni rivojlantirish	223
Sultonboyeva Baxriniso Ilhomjon qizi	
Artpedagogika texnologiyalaridan foydalanib maktabgacha yoshdagi bolalarda dialogik nutqni rivojlantirish metodikasi	226
Xolmatova Fotima Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich ta'limda yashil kompetensiyalarni shakllantirish yo'nalishlari	229
Yaqubova Shoir Tog'aymuratovna	
Emotsional intellektni rivojlantirishning nazariy asoslari.....	233
Yarmatov Raxmboy Baxramovich	
Boshlang'ich ta'limda o'quv veb-saytlari orqali til kompetentligini rivojlantirish	239
Zokirova Sohila Muxtoraliyevna, Muxammadjonova Diyorabonu Muzaffarjon qizi	
Языковые изменения в русском языке XXI века: исследование новых слов, сленга, интернет-коммуникации, влияния англицизмов и глобализации на современный русский язык	242
Марупова Дилфуза Давроновна	
Oliy ta'limda talabalarining ilmiy-tadqiqot faoliyatining maqsad va vazifalari	247
F. R. Xosilova	
Boshlang'ich ta'lim texnologiya darslarida o'quvchilarni tabiiy materiallar bilan ishlashga o'rgatish	251
Kambarov Nodirjon Sattarovich, Nasirjanova Feruzaxon Alixon qizi	
Boshlang'ich ta'limda STEAM yondashuvining qo'llanilishi va uning samaradorligi.....	256
Abdulazizova Yulduz Abdujabbor qizi	
Tabiiy fanlarni o'qitishda STEAM yondashuvi asosida kreativlikni rivojlantirish metodikasi	259
Abdullayeva Dilrabo Fayzulla qizi	
Umumta'lim maktablarida o'quvchilarda shaxs ma'naviy qiyofasini shakllantirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari.....	262
Aliyeva Zuxra Tursunboyevna	
Yosh avlodni madaniy-tarixiy yondashuv asosida tarbiyalashda madaniy-ma'rifiy muassasalarning o'rni..	265
Aripov Shokirjon Olimovich	
Ta'limda yangi texnologiya: 4K modeli va uni amalga oshirish yo'llari.....	268
Avliyoqulova Nasiba Choriyevna	
Badiiy-tarixiy materiallarni ta'lim jarayoniga integratsiyalashning metodologik asoslari	272
Baratov Baxtiyorjon Qodirovich	
Bolaning maktabgacha ta'lim tashkilotiga moslashishida o'yinning roli.....	275
Barno Masharipova Erkin qizi, Zuhrobova Mahliyo Abdulatif qizi	
Boshlang'ich sinf o'qish savodxonligi darslarida integrativ yondoshuvdan foydalanish texnologiyasi	278
Ernazarova Laylo Abdusaitovna, Saidahmadova Gulrux Farrux qizi	
Bo'lajak tarbiyachilarda metarefleksiv fikrlashni rivojlantirishning psixologik-pedagogik asoslari	284
Ismailova Nilufar Isroildjanovna	
Semantic and Cross-Cultural Features of Food-Based Idioms in Karakalpak and English Languages.....	289
Jiemuratova Gulistan Koshkinbaevna	
Filolog talabalarida mustaqil fikrlash va qaror qabul qilishni rivojlantirishda metakognitiv yondashuvlarning didaktik mexanizmlari.....	292
Jo'rayeva Dilnoza Ro'zimat qizi	
Rivojlantiruvchi sohalar kompetensiyalariga integratsion yondashuv asosida maktabgacha yoshdagi bolalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalash texnologiyasini rivojlantirish	296
Jo'rayeva Zilola Sayfiddin qizi	

Psixologlar kasbiy komponentlarini rivojlantirishda matematik usullardan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari.....	302
Kuziyeva Dilnura Dilmurotovna	
O'zbekiston metodik maktabida sotsiolingvistik kompetensiyani shakllantirish bo'yicha olib borilgan ilmiy tadqiqotlar tahlili	306
Madaminova Gulzira Gulamkadirovna	
Maxsus pedagogika fanlarini o'qitishning nazariy-metodik asoslari	313
Maqsudova Nodira Alijonovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda metakognitiv ko'nikmalarni rivojlantirishda ertakterapiya texnologiyalaridan foydalanish metodikasi	317
Muxiddinova Difuza Sherdor qizi	
Nutq madaniyatini shakllantirishda o'qituvchi nutqining roli.....	320
N. Q. Olimova	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida matematika fanini o'qitishda raqamli transformatsiya vositalaridan foydalanishning metodik paradigmasi	323
Narzullayeva Sevara Omonovna	
O'quvchilarda ekologik madaniyatni shakllantirish metodikasi	326
Normirzayeva Maftunaxon Ilyosjon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tadqiqot faoliyatini rivojlantirishda intensiv ta'lim texnologiyalarining metodik asoslari.....	329
Olloqulova Farzona Umedillayevna	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi giperaktiv bolalar bilan ishlashda pedagogik kompetentligini oshirish metodikasi	332
Raimqulova Sojida Abdusaid qizi	
Talabalarning tadqiqotchilik kompetensiyalarini shakllantirishning nazariy asoslari	335
Rustamova Shoxista Omonjonovna	
Inklyuziv ta'limni tashkil etishning xorijiy pedagogik amaliyotdagi modellari	339
Sultonova Zarina Uchqun qizi	
Xalq pedagogikasida ertaklarning tarbiyaviy va ma'naviy-ma'rifiy ahamiyati: ma'naviy begonalashuvga qarshi tarbiyaviy omil sifatida	343
To'xtasinova Farida Davlatali qizi	
B1 darajadagi talabalar uchun xorijiy tilni o'qitishda audiovizual texnologiyalar yordamida ta'lim samaradorligini oshirishning metodik asoslari	347
Toshpulatova Shaxsanam Xolmurodovna	
Kontekstli ta'lim va uning boshlang'ich ta'lim matematikasidagi ahamiyati haqida	350
Umarova Nigora Alisherovna	
Oiladagi psixologik muhitning o'spirinlarda to'liqsizlik kompleksi shakllanishiga ta'siri	353
Xalmuratova Dilorom Abdikarimovna	
Ta'limda faktcheking: misinformatsiya va dizinformatsiyaga qarshi kurashishning pedagogik asoslari	356
Xidirova Maftuna Ilhom qizi	
Maktab o'quvchilarini falsafiy va dunyoqarashga tayyorlash omillari	362
Xo'shboqova Farida Komiljon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida nutq faoliyatini rivojlantirishning lingokognitiv asoslari	370
Xusanova Gulruxsor To'liqin qizi, Aliyeva Muhlis Baxodir qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy kompetensiyasini oshirish	374
Zokirova Sohobxon Muxtaraliyevna, Erkinova Nazokatxon Anvarjon qizi	
Эффективность занятий кроссфитом в повышении уровня общей физической подготовленности слушателей института повышения квалификации МВД Республики Узбекистан	377
Албеков Шокир Адилбекович	
Роль торговых и кочевых маршрутов в формировании лингвокультурных заимствований между Хорезмом и Южной Сибирью.....	381
Сатымова Светлана Сатымовна	
Использование искусственного интеллекта в обучении русскому языку как иностранному: проблемы и решения.....	385
Ташева Дилором Салимовна	
Проблемы использования коммуникативного метода в преподавании русского языка студентам	389
Тоджибоева Наргиза Джумабоевна	

Maktab—oila—mahalla hamkorligining qizlar ijtimoiy faolligini oshirishga ta'siri	393
<i>Abdurazoqova Marg'uba Muxammad qizi</i>	
Ta'lim tizimida musiqiy madaniyatni takomillashtirishning metodologik imkoniyatlari.....	397
<i>Asqarova Xurshida A'zamjon qizi</i>	
Maktab biologiya kursini o'qitishda dars va darsdan tashqari mashg'ulotlarning o'zaro bog'liqligi asosida metodologik savodxonlikni shakllantirish.....	404
<i>Azimov Bekjon Ibrohimjon o'g'li</i>	
Oliy ta'lim tizimida iqtidorli talabalar bilan ishlash samaradorligini ta'minlash usullari.....	407
<i>Delov To'liqin Erkinovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarni badiiy asarlarni janriy xususiyatlariga ko'ra izohli o'qishga o'rgatish	410
<i>Gulmira Abdullayeva</i>	
O'zbekiston bokschilarining dunyo reytingida yetakchi o'rinlarni egallashining asosiy omillari	413
<i>Insapov Ismoil Tuychaliyevich</i>	
Improving Learners' Engagement Through Game-Based Techniques in Language Education	416
<i>Ismailova Ma'rifat Bakhrambek kizi</i>	
STEAM yondashuvi boshlang'ich ta'limda ijodiy fikrlashni rivojlantirishning zamonaviy kaliti sifatida	421
<i>Jo'rayeva Nasiba Komil qizi</i>	
O'quvchilarni milliy qadriyatlar asosida tarbiyalashning ijtimoiylashuvi	426
<i>Jo'rayeva Sayyora Vahobjon qizi</i>	
O'smirlarda xarakter aksentuatsiyasining o'ziga bo'lgan ishonch rivojlanishiga ta'sirining psixologik xususiyatlari	429
<i>Jurayev Xaydarjon Odilboyevich</i>	
O'spirinlarda agressiv xulqqa ta'sir qiluvchi omillar	433
<i>Konratbayeva Ayjamal Bazarbayevna</i>	
Rus va o'zbek tillarida chorvachilik terminlarining qiyosiy tahlili	436
<i>Kurbanova Guzal Abduraximovna</i>	
Texnologiya darslarida murakkab mexanizmlarni o'qitishning zamonaviy usullari	441
<i>Mamadaliyev Furqat Xolmamatovich</i>	
Umumta'lim maktab o'qituvchilarining sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish madaniyatini shakllantirish usullari	446
<i>Mamatova Fazilat Ixtiyorovna, Xolmirzayeva Zebo Ravshan qizi</i>	
Nutqda badiiy tasviriy vositalardan foydalanish yo'llari.....	450
<i>Murodova Farangis G'anisherovna</i>	
Kichik yoshdagi o'quvchilarning yozma savodxonligini oshirish yo'llari.....	454
<i>N. Abduvaliyeva, M. Odinajonova</i>	
Kichik maktab yoshidagi nutqida nuqsoni bo'lgan bolalar shaxslararo munosabatini korreksiyalashda ertak terapiyasidan foydalanish	458
<i>Nig'matova Nodirabegim Lutfillo qizi</i>	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish	463
<i>O'rinova Ro'zigul Jumanazar qizi</i>	
Voleybol o'yinida blok qo'yish texnikasini o'rgatishda yangi pedagogik yondashuvlar	467
<i>Qambarov Kozimjon</i>	
Texnik yo'nalishda tahsil olayotgan talabalarga ingliz tilini o'qitishning yangi texnologiyalari	472
<i>Babayeva Gulnozaxon Latibjonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim sifatini oshirishda pedagog malakasining roli	481
<i>Davlatova Dildora Nuriddinovna</i>	
Talabalarda sog'lom turmush tarzini rivojlantirishning pedagogik tamoyillari	485
<i>Davronov Nurzod Ismoilovich</i>	
Eshitishda nuqsoni bo'lgan bolalar: toifalari va tasniflash mezonlari	490
<i>Djurayeva Sohiba Barat qizi</i>	
Blum taksonomiyasiga asoslanib boshlang'ich sinf o'quvchilarining og'zaki va yozma nutqini rivojlantirish usullari.....	495
<i>Husenova Aziza Sharipovna</i>	
Tabiiy fan darslari jarayonida o'quvchilarda loyihaviy ishlarni tashkil etish ko'nikmasini shakllantirish	498
<i>Matniyazova Diyora Jumanazarovna</i>	
Boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilishning asosiy yo'nalishlari: innovatsion taraqqiyot, metodik yangiliklar va istiqbollari	501
<i>Nazarova Mohigul Akmalovna, Asatova Mashhura Asomiddin qizi</i>	

Kasbiy pedagogikani shakllantirish va rivojlantirish masalalari	506
Sanaqulov Xamroqul Rizaqulovich	
O'qituvchining shaxsiy fazilatlar va suggestiv kompetentligining o'zaro bog'liqligi	513
Shermatova Manzura Ikromjanovna	
Tez qalamchizgilarda innovatsion texnologiyalarni qo'llash tajribasi	518
Suyunov Navro'z Alisher o'g'li	
Kognitiv tilshunoslik asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqini rivojlantirish	523
Teshabiyev Dilmurod Raxmadjonovich, Madazimova Muxlisa Abdurashid qizi	
Kombinatorik masalalar asosida ijodiy topshiriqlarni tuzish va ularning o'quvchilarga ta'siri	526
Toshboyeva Saida Rahmonberdiyevna, Yusupova Latofat Abduqodir qizi	
Linguodidactic Foundations for Enhancing Professional Competence in Practice-Oriented Language Education	530
Uktamova Navruza Botir qizi	
Audiovizual usul qo'llanilganda o'quvchilarning til ko'nikmalaridagi o'zgarishlarni baholash	535
Umarov Aziz Avazovich	
Ona tili – ART texnologiya va kreativlik fanida so'z san'atining omili sifatida	540
X. Sanaqulov, Sh. Nurmatova	
Etnopedagogik yondashuvning boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijtimoiylashuv jarayoniga ta'siri	543
Xamroqulova Xilola Qosimjon qizi	
Ajdodlarimiz o'g'itlari asosida o'quvchi-yoshlarda axloqiy sifatlarni shakllantirish texnologiyasi	547
Xatamova Nilufar Xaydarovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativ o'qish madaniyatini rivojlantirishda generativ sun'iy intellekt texnologiyalarining didaktik imkoniyatlari	550
Xayitova Firuza Abdullayevna	
Rivojlangan mamlakatlarda maktabgacha ta'limning mazmuni va tarixiy taraqqiyoti	554
Yoziyeva Umida Lutfullayevna	
O'quv vaziyatlarini loyihalash orqali talabalar o'quv faolligini oshirish	558
Zakirova Dilfuza Sayidolimovna	
O'quvchilar orasida jismoniy faollikni oshirish uchun yangi ilmiy yondashuvlar	561
Zaynobidinov Dilshodbek Qobilovich	
Активные методы обучения как коммуникационная основа современного урока	566
Ахмедова Мукаддас Ходиматовна	
Инклюзия как путь к равным возможностям: развитие системы образования Узбекистана	570
Баротова Шохсанам Бахтиёр кизи, Мауш Ребия Джамshedовна, Мурадова Дилфуза Махмудовна	
"Qurilish konstruksiyalari" fanini o'qitishda kasbiy-amaliy kompetentlikni rivojlantirish	576
No'manova Soxiba Ergashboyevna	
Креативный педагогический подход в музыкально-теоретических и практических занятиях по искусству макома	582
Нурматова Фируза Муминовна	
Система упражнений по методике обучения средствам речевой выразительности узбекского языка	587
Фаттахова Д. А.	
Oliy ta'limda kompetensiyaga asoslangan o'qitish modellari	592
Ernazarov Alisher Ergashevich, Chinqulova Gulmehra	
The Concept of Symbols in Linguoculturology	598
Hamraqulova Gulandom Sodiqli qizi	
Raqamli o'yinlarga (mobile games) qaramlikning kognitiv samaradorlikka salbiy ta'siri	601
Turamov Muhammadzohid Rustamjon o'g'li	
OTM talabalarini vatanparvarlik ruhida tarbiyalash asosida ilmiy tadqiqot ishlariga yo'naltirishning zamonaviy metodlari	605
Sobirov Zahriddin Sadriddinovich	
Boshlang'ich sinflarda o'quvchilarda kiriyativlikni rivojlantirish	609
Qo'chqarov Mirzavali Qo'zibayevich	
Maktabgacha ta'lim muassasalari tarbiyalanuvchilarining axloqiy tarbiyasini shakllantirish	613
Yaqubova Dinora Bahodirovna	
Zamonaviy ta'lim tizimida AR (Augmented Reality) texnologiyalarining qo'llanilishi	617
Abdumo'minov Burxonjon Sunnatillo o'g'li	

The Role of Psychological Support in the Formation of Students' Socio-Emotional Competence in Preschool Education	622
Kamoliddinova Diyora Jaloliddin qizi	
Raqamli ta'lim muhitida o'quvchilarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirish metodikasi	626
Xudoynazarova Moxira Xakimovna	
Zamonaviy ta'lim jarayonida talabalarda tanqidiy fikrlash qobiliyatini metodlar orqali rivojlantirish	629
Ro'zmetov Ravshan Sharipbayevich	
Bo'lajak tarbiyachilarda muloqot madaniyatini tarbiyalash	633
Uljayeva Sevara Abdirazzoqovna	
Kompetensiyaviy yondashuvga asoslangan zamonaviy darsliklar tuzilishi va mazmuni	638
Po'latova Marjona Inomjon qizi	
STEAM ta'lim texnologiyasini maktabgacha ta'limida qo'llash bo'yicha xorijiy tajribalar	643
Saidova Nigora Olimovna, Pirmatova Zaynabxon Elmurod qizi	
Raqamli texnologiyalar vositasida bo'lajak tarbiyachilarning pedagogik muloqot madaniyatini rivojlantirish	646
Ergasheva Sunbula Baxtiyor qizi	
O'quvchilarda ijtimoiy tarmoqlarga qaramlikning shakllanishi va uning dolzarb muammolari	650
Gaparova Mastona Safaraliyevna	
Adabiyot darslarini o'qitishda 5E modelidan foydalanish	654
Abdiraupova Zarnigor Abdinabi qizi	
Oliy ta'limda kompetensiyaga asoslangan o'qitish modellari	657
Ernazarov Alisher Ergashovich, Chinqulova Gulmehra	
Traditional Techniques and Modern Approaches in the Production of National Costumes	665
Jabborova Dilshoda Xolmamat qizi	
Pedagogik platformalar va kognitiv-didaktik yondashuvlar integratsiyasi yordamida talabalarning kasbiy tayyorgarlik tizimini yangi bosqichga olib chiqish	668
Raxmonov Omadjon Mamasidiq o'g'li	
Aqli zaif o'quvchilarda disgrafiyaning bartaraf etishda assistiv texnologiyalarning ahamiyati	672
Usmonov Umid Allayorovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tayanch hayotiy kompetensiyalarni shakllantirish	676
Adizova Nigora Baxtiyorovna, Akbarova Sarvinovna Sadriiddinova	
Tadqiqotchilik kompetentligi pedagogik muammo sifatida	681
Ergashev Nozim Nabiyeovich	
Teaching Reading to Young Learners: Essential Principles for Primary School Teachers	684
Toshtanova Maftuna Xamidjon qizi	
Tarmoq qurilmalari va tizimlarini boshqarish modulini o'qitish orqali o'quvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash	687
Karimova Charos Abduhalim qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda og'zaki nutq rivojlanishining psixolingvistik asoslari	691
Musayeva Nafisa Kudratovna, Muxammadova Saodat Muzaffar qizi	
"Kasbiy ma'naviyat" fani bo'lajak pedagoglarda ma'naviy-axloqiy kompetensiyalarni intensiv rivojlantirish omili	695
Ismoilov Yoqubjon Quchqarboyevich	
Yapon tilini o'rgatishda talabalarning gapirish ko'nikmasini rivojlantirish: tamoyillar, bosqichlar va innovatsion usullar	699
Baqoyev Navro'zjon Abdullo o'g'li	
Texnologik ta'lim jarayonida ixtirochilik va loyihalashtirish kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik asoslari	705
Zokirova Nargiza Akbarjonovna	
Bo'lajak pedagoglarda kasbiy kompetentlikni shakllantirishning psixologik asoslari	710
Eshnazarova Farida Jo'raqulovna	
Ta'lim islohotlari sharoitida genderga yo'naltirilgan ta'limni tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari	714
Yaxyayeva Sojida Abduraximovna	
Ko'rsatish olmoshlarining vazifaviy uslublarda qo'llanilishi	718
Berdiyeva Malika	
Nazorat turlari orqali o'quvchilarning savodxonlik kompensatsiyasini shakllantirish	721
Xoldarova Irodaxon Valijonovna, Jo'rayeva Shodiya Kenjaali qizi	

Zamonaviy boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilish sharoitida o'quvchilarda lug'atlar bilan ishlash kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	726
Buvajonova Mohiraxon Usmonali qizi	
Boshlang'ich ta'limni modernizatsiya qilishning asosiy yo'nalishlari: innovatsion taraqqiyot, metodik yangiliklar va istiqbollari	731
Nazarova Mohigul Akmalovna	
Maktab va pedagogika institutlari o'rtasida amaliyotga yo'naltirilgan dual ta'lim modelini takomillashtirish: muammolar va yechimlar	736
Arabova Muxiba Bazarovna	
Помощь советского государства в подготовке кадров для арабских государств	740
Хомидова Камола	
Место Узбекистана в развитии культурной сферы Советского союза во второй половине XX века ..	744
Бекназаров Собиржон	
Toshkent xalqaro kinofestivallarining Arab davlatlari va Afrika mamlakatlari kinosan'atida tutgan o'rni	748
Sharifov Shoxjaxon To'liqinjon o'g'li	
Ekonometrika fanini o'qitishda sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning nazariy asoslari va istiqbollari	752
Bobonorova Qundizxan Quralbay qizi	
O'quvchi faolligini oshirishda jadid maktablari tajribasi va faol ta'lim metodlarining integrativ qo'llanilishi ..	759
Bobonazarov Orif Abrayqulovich	
Влияние гендерной лингвистики на развитие психолингвистических исследований в Узбекистане ..	764
Мусаева Елена Казимовна	
Psixik rivojlanishni tashxislashda psixofiziologik usullardan foydalanish samaradorligi	767
Sh. L. Rahmonova	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish	770
Saidova Dilbar Erkinovna	
Ingliz tili o'qitishda integrativ (CLIL) texnologiyasining boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun mos modellarini ishlab chiqish	773
Xakimova Xosiyat Jurayevna	
Rivojlangan mamlakatlar ta'lim tizimida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda sun'iy intellektdan foydalanish usullari	776
Mirzayeva Faroxat Odiljonovna, Odiljonova Shoxsanam Abdug'appon qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida jismoniy sifatlarni rivojlantirishda innovatsion o'yin metodlarining ahamiyati	785
Ikromov Ilxom Muxamadrasimovich	
Tabiat tasvirining adabiy janrlarga ko'ra o'ziga xosliklari	790
Fozilova Mohigul Farxodovna	
Методические подходы к развитию прагматической компетентности старшеклассников на основе чтения аутентичных материалов	794
Исаматдинова Машхура Икромжон кизи	
O'zbek tilida "zahar" konseptining leksik-semantik va pragmatik xususiyatlari	799
Shokirov Sherati Ibrohimovich, Baxramov Xabibillo Sadikovich	
Integrativ modulli o'qitish tizimi samaradorligining miqdoriy va sifat tahlili	803
Nurmanova Nazira	
Sog'lom turmush tarzi ko'nikmalarini shakllantirishda STEAM ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning ahamiyati	807
Toshova Shaxnoza Tojnorovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining boshlang'ich sinf o'quvchilariga harakatga doir masalalarni klaster metodida o'rgatish	811
Badalov Dilmurod Abdixalilovich	
Ona tili darslarida o'quv lug'atlaridan foydalanishning o'quvchilarning og'zaki nutq kompetensiyasini rivojlantirishdagi didaktik asoslari	817
Ahmedova Adiba Ulug'bek qizi	
Philosophical Aspects and Analysis of the Regularities of the Formation of Geo-Economic Thinking	822
Ubaydullayev Islomjon Abdullayevich	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarini sun'iy intellekt texnologiyalaridan samarali foydalanishga tayyorlashning pedagogik asoslari	826
Xudayqulova Fazilat Bo'riyevna	

Boshlang'ich ta'lim va tarbiya jarayonida o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini shakllantirishda ommaviy axborot vositalarining (Media/Mass Communication) roli.....	831
Bo'ronova Dilrabo Ne'matullayevna	
Inkluziv maktab sharoitida kichik maktab yoshidagi bolalarda ijtimoiy-perseptiv tajribani shakllantirish	835
Karimova Zulfiya Abduraxmanovna	
TEACCH konsepsiyasi – autizm va kommunikativ buzilishlari bo'lgan bolalarni davolash va o'qitish dasturi.....	839
Murodova Sarvigul Raxim qizi	
Модернизация кадровой политики дошкольных учреждений через инновационные мониторинговые механизмы	843
Ким Нигора Каримовна	
Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarining metodik kompetentligini ergonomik yondashuv asosida rivojlantirish	847
Usmonova Xafiza	
Pedagogik improvizatsiya asosida talabalar o'quv faoliyatini rivojlantirishning pedagogik strategiyalari	852
Ergasheva Muhayyoxon G'anijonovna	
Talabalar orasida ilmiy-pedagogik tadqiqotlarni tashkil etish va o'tkazish	857
Nurmatova Madina Odiljon qizi, Qo'shoqova Farangiz Azizbek qizi	
O'quvchi-yoshlarni oilaga nisbatan ma'naviy-axloqiy va qadriyatli munosabatlarga tayyorlash – ijtimoiy-pedagogik zaruriyat sifatida	861
Xaydarov Oxunjon Murodjonovich	
Talabalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda mustaqil ta'limning ilmiy-metodik ahamiyati	866
B. Normamatova	
Talabalarda pedagogik e'tiqodni shakllantirishning variativ modeli va uning asosiy komponentlari	869
Bahranova Hulkar Bahran qizi	
Konvensial yondashuv asosida talabalarni mustaqil ta'lim olish samaradorligining didaktik imkoniyatlarini rivojlantirish.....	872
Berdiyev Bahodir Ravshanovich	
Kontekstli yondashuvga asoslangan o'quv-ijodiy faoliyatning turlari	875
Botirova Zilola Nodirovna	
Raqamli texnologiyalar vositasida bo'lajak tarbiyachilarning pedagogik muloqot madaniyatini rivojlantirish.....	878
Ergasheva Sunbula Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich sinflarida ta'lim o'quvchilarga sonlar haqida ma'lumot berish	882
Hakimova Zulfizar Umrzoq qizi	
Biologiya ta'limida elektron ta'lim (E-Learning) va aralash ta'lim (Blended Learning) texnologiyalarining samaradorligini tahlil qilish.....	886
Kozimov Akbarjon A'zamjon o'g'li	
Alisher Navoiy asarlarida ma'naviy-axloqiy tarbiyaga oid fikrlari tahlili.....	891
M. Ibragimova	
Integratsiyalashgan dars ta'limiy faoliyat samaradorligini ta'minlovchi muhim omil sifatida	894
Mahmatqulova Xosiyat Bobomurod qizi	
Tarbiyalanuvchilarni xalq og'zaki ijodi namunalari asosida ma'naviy-axloqiy tarbiyalashning mazmunini ochib berish.....	897
Murodillayeva Durdona Dilmurodovna	
Sun'iy intellekt davrida bolalar adabiyoti: raqamli qahramonlar, interaktiv ertaklar va bolaning ijodiy tafakkuri rivoji	900
Normurodova Nigora Abdusattorovna, Sharipova Iroda Rashid qizi	
Qadimgi va o'rta asr mutafakkirlarining matematika fanining shakllanishi va rivojlanishidagi o'rni	903
Quvvatova Ozoda Gulbek qizi	
Shaxs xolistik rivojlanishi – psixologik-pedagogik muammo sifatida	906
Rashidova Xurriyat Sulaymonova	
Bolalarda elementar matematik tasavvurlarni shakllantirishning psixologik-pedagogik asoslari.....	908
Ravshanova Kamola Toxirovna	
Matematikaga rivojiga ulkan hissa qo'shgan olimlar	911
To'rayeva Kamola Vosidjon qizi	

Umumiy o'rta ta'limda mexanika masalalarini yechish metodikasi va o'qitish jarayonining didaktik asoslari	914
Toxirova Maxfuzaxon Otaqo'ziyevna	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachi-pedagogalarining kasbiy-axloqiy kompetentligini rivojlantirish	916
Xabibullayeva Sayyoraxon Maxamadali qizi	

TABIAT TASVIRINING ADABIY JANRLARGA KO'RA O'ZIGA XOSLIKLARI

Fozilova Mohigul Farxodovna

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti
O'zbek tili va adabiyoti kafedrasi dotsenti,
pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Annotatsiya: Mazkur maqolada adabiy janrlarda tabiat tasvirining badiiy ifoda vositasi sifatidagi o'rni hamda uning har bir janr doirasida namoyon bo'lishiga xos jihatlar tahlil qilinadi. Nasr, nazm va dramaturgiyada tabiat tasvirining funksional hamda estetik vazifalari ochib beriladi. Shuningdek, tabiat manzaralarining badiiy obraz yaratishdagi roli, ular orqali muallifning dunyoqarashi va badiiy niyatini ifodalash usullari ilmiy jihatdan yoritiladi.

Kalit so'zlar: tabiat tasviri, adabiy janr, manzara, badiiy tasvir, obraz, estetik funksiyalar.

Abstract: This article examines the role of nature description as a means of artistic expression in various literary genres and identifies its distinctive features within each genre. The functional and aesthetic roles of nature description in prose, poetry, and dramaturgy are analyzed. In addition, the study explores the role of natural landscapes in the creation of artistic images and the ways in which an author's worldview and artistic intention are conveyed through nature imagery.

Key words: nature description, literary genre, landscape, artistic depiction, image, aesthetic functions.

Аннотация: В статье анализируется роль описания природы как средства художественного выражения в системе литературных жанров, а также выявляются его специфические особенности в рамках каждого жанра. Раскрываются функциональные и эстетические задачи пейзажного описания в прозе, поэзии и драматургии. Особое внимание уделяется роли природных пейзажей в создании художественных образов, а также способам выражения мировоззрения автора и его художественного замысла через описание природы.

Ключевые слова: описание природы, литературный жанр, пейзаж, художественное изображение, образ, эстетические функции.

KIRISH

O'zbek adabiyoti tarixida tabiat tasvirining ahamiyati doimo yuqori bo'lib kelgan. Tabiatga murojaat nafaqat manzara yaratish, balki ruhiy holatni ifodalash, muallifning hissiy kechinmalarini yetkazish hamda estetik ta'sir uyg'otish vositasi sifatida ham xizmat qiladi. Adabiy janrlarning xilma-xilligi tabiat tasviriga bo'lgan yondashuv usullarini belgilab beradi. Aynan shu jihatdan har bir janrda tabiatga munosabat, uning tasvir usuli va semantik yuklamasi o'ziga xos tarzda namoyon bo'ladi. Ushbu maqolada ana shu farqlar tahlil qilinadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O'zbek adabiyotshunosligida tabiat tasviri masalasi badiiy adabiyotning muhim estetik komponenti sifatida ko'plab tadqiqotlarda yoritilgan. Jumladan, A. Hayitmetov "Adabiyot nazariyasi masalalari" asarida badiiy tasvir vositalari tizimida tabiat manzaralarining obraz yaratishdagi ahamiyatini izchil tahlil qiladi. Olim tabiat tasvirini faqat fon sifatida emas, balki badiiy g'oyani ochib beruvchi faol estetik unsur sifatida talqin etadi. Ushbu yondashuv tabiat tasvirining janrlar kesimida farqlanishini ilmiy asoslashga xizmat qiladi.

Nasr va she'riyatdagi tabiat tasvirining o'ziga xosliklari M. Qo'shjonov va N. Karimov tadqiqotlarida alohida e'tiborga olinadi. N. Karimov o'zbek nasrining poetikasiga bag'ishlangan ilmiy ishlarida tabiat tasvirining voqealar rivoji va qahramon ruhiy holatini ifodalashdagi funksiyasini ochib beradi. M. Qo'shjonov esa she'riyat poetikasini tahlil qilar ekan, tabiat obrazlarining ramziy va emotsional yukini kuchli lirik vosita sifatida baholaydi. Ushbu ilmiy qarashlar tabiat tasvirining epik va lirik janrlardagi farqli jihatlarini aniqlashda muhim manba hisoblanadi.

O'zbek mumtoz adabiyotida tabiat tasviri masalasiga bag'ishlangan tadqiqotlar ham salmoqli o'rin tutadi. Alisher Navoiy ijodidagi tabiat obrazlari E. Bertels va S. G'aniyeva tomonidan ilmiy jihatdan chuqur tahlil qilingan. Ularning tadqiqotlarida mumtoz she'riyatda gul, bahor, bulbul kabi obrazlarning nafaqat tashqi go'zallik, balki ilohiy va falsafiy mazmunni ifodalovchi ramzlar ekani asoslab berilgan. Bu ilmiy xulosalar tabiat tasvirining janr va davrlar bo'yicha o'zgarishlarini tahlil qilishda nazariy asos bo'lib xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda adabiy janrlarda tabiat tasvirining o'ziga xos jihatlarini aniqlash maqsadida sifat tahliliga asoslangan metodologiya qo'llanildi. Tadqiqot materiallari sifatida o'zbek mumtoz va zamonaviy adabiyoti namunalari, jumladan, lirik, epik va dramatik janrlarga mansub asarlar tanlab olindi. Ma'lumotlar badiiy matnlarni tizimli o'qish, qiyosiy tahlil va kontekstual yondashuv asosida yig'ildi. Tabiat tasvirining janrga xos funksional, semantik va estetik jihatlarini tavsifiy va taqqoslash usullari orqali tahlil qilindi. Shuningdek, adabiyotshunoslikka oid nazariy qarashlar umumlashtirilib, tadqiqot natijalari ilmiy xulosalar chiqarishga yo'naltirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Nazmda tabiat tasviri poetik ifoda vositalari orqali beriladi. She'riyatda tabiat ko'proq ramziy va lirik vosita sifatida namoyon bo'ladi. Alisher Navoiy, Abdulla Oripov, Erkin Vohidov kabi shoirlar asarlarida bahor, tong, gul, daryo kabi obrazlar insonning ruhiy olami bilan uyg'un holda tasvirlanadi. Bu holat tabiatni shunchaki tashqi muhit emas, balki ichki kechinmalarni aks ettiruvchi badiiy vosita sifatida namoyish etadi.

Nasrda tabiat tasviri asosan voqelikni aniq tasvirlash, muhit yaratish hamda syujet rivojiga xizmat qilish kabi funksiyalarga ega. O'tkir Hoshimov, Said Ahmad, Tog'ay Murod asarlarida tabiat manzaralari voqealar rivoji bilan chambarchas bog'liq holda beriladi. Masalan, sahro yoki yaylov tasviri qahramon ruhiy holatining turg'unligini yoki erkinlikka intilishini ifodalaydi.

Dramaturgiyada esa tabiat sahna tasvirining elementi sifatida qo'llaniladi. Bu janrda tabiat bevosita voqeani aks ettirishdan ko'ra, uning fonida ma'no yuklovchi detal sifatida namoyon bo'ladi. Pyesalarda yomg'ir, bo'ron yoki quyoshli ob-havo syujetdagi keskinlik yoki iliqlikni ifodalashda yordamchi vosita bo'lib xizmat qiladi.

Tabiat tasviri badiiy adabiyotda muhim estetik vosita sifatida doimo katta ahamiyat kasb etgan. Turli adabiy janrlarda tabiatning tasvirlanishi muallifning estetik qarashlari, asarning mazmun-mohiyati hamda janr xususiyatlariga ko'ra o'ziga xos tarzda namoyon bo'ladi. Masalan, lirik janrda tabiat holatlari insonning ichki kechinmalari, tuyg'u va ruhiy holatini ifodalash vositasi sifatida qo'llaniladi. Shoir ko'nglidagi quvonch, g'am, sog'inchi yoki ilhom holatlarini tabiat manzaralari orqali o'quvchiga yetkazadi. Shu bois lirik she'riyatda tabiat tasviri ko'proq emotsional bo'lib, inson ruhiyatining aks-sadosi sifatida talqin etiladi.

Epik janrda esa tabiat manzaralari voqealar rivojini boyitadi, syujetni yanada jonlantirish hamda obrazlar xarakterini chuqurlashtirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, roman va qissalarda tabiat tasviri fazo va vaqtni belgilash, voqealar fonini yaratish bilan bir qatorda, asarning ruhiy-estetik kayfiyatini ham ta'minlaydi. Tabiat obrazlari ayrim hollarda ramziy ma'no kasb etib, muayyan g'oyaviy yondashuvni ifodalaydi.

Dramatik janrlarda tabiat tasviri keng va batafsil bo'lmasligi mumkin, chunki sahnadagi harakatlar va dialoglar asosiy badiiy yukni ko'taradi. Biroq sahna dekoratsiyalari yoki personajlar dialoglarida tabiat unsurlarining qayd etilishi holatni ta'kidlash va ruhiy muhitni belgilashda muhim ahamiyat kasb etadi. Umuman olganda, tabiat tasvirining janrlarga ko'ra turlicha namoyon bo'lishi badiiy asarning umumiy estetik ifodasini yanada boyitadi. Har bir janr doirasida tabiatning turfa holatlarda tasvirlanishi adibning badiiy mahorati, uslubi va dunyoqarashini ko'rsatadi.

Har bir janrda tabiat tasvirining badiiy xususiyatlari, leksik-semantik boyligi va emotsional ta'siri turlicha ifodalanadi. Shuningdek, zamonaviy adabiy asarlarda ekologik muammolarga bo'lgan e'tiborning ortib borishi tabiat tasvirining funksional qamrovi kengayib borayotganini ko'rsatadi. Tabiat tasviri adabiy matnlarning obrazlar tizimini boyitadi. Ayniqsa, lirik janrda tabiat manzaralari inson kechinmalarining bevosita ifodachisiga aylanadi. Shoirlar ko'pincha tabiat hodisalari orqali o'z dardi, quvonchi yoki falsafiy mulohazalarini ifodalaydi. Masalan, bulut, shamol, yaproq kabi unsurlar ruhiy beqarorlik, iztirob yoki o'tkinchilik ramzi sifatida qo'llaniladi.

Nasrda esa tabiat tasvirlari ko'pincha realizm uslubida berilib, syujetni rivojlantirishga va voqealar sodir bo'layotgan joyni aniq tasavvur qilishga xizmat qiladi. Muallif tabiat tasviri orqali ijtimoiy muammolarni ham ochib berishi mumkin. Masalan, qurg'oqchilik, yong'in yoki ifloslangan tabiat manzaralari orqali atrof-muhitga nisbatan befarqlik tanqid qilinadi. Bundan tashqari, tabiat detallaridan o'rinni foydalanish qahramon xarakterini ochishda muhim badiiy vositaga aylanadi.

Dramaturgiyada tabiat bevosita sahnada aks ettirilmasa-da, pyesa matnida uning ta'siri sezilib turadi. Harakatga tayanch bo'luvchi fon sifatida quyoshli kunlar umid va iliqlikni, bo'ron yoki qorong'ulik esa xavotir, fojia va ichki inqirozni ifodalaydi. Masalan, sahnadagi yorug'lik va tovush effektlari orqali tabiat holati tomoshabinning hissiyotiga bevosita ta'sir ko'rsatadi va dramaturgning badiiy g'oyasini jonli shaklda yetkazishga xizmat qiladi.

Tabiat tasviri badiiy adabiyotda insonning ichki olami, hayotga munosabati va estetik his-tuyg'ularini ifodalashda eng kuchli vositalardan biri hisoblanadi. Adabiy janrlar turlicha bo'lgani kabi, ularning har birida tabiat tasvirining tutgan o'rni, mazmuni va estetik yuklamasi ham o'ziga xos tarzda namoyon bo'ladi. Lirik asarlarda tabiat inson qalbining ramziga aylanadi. Shoir yuragidagi quvonch, g'am, sog'in, ilhom va umid kabi holatlar tabiat obrazlari orqali ifodalanadi. Bahorning kelishi qalbdagi uyg'onishni, kuz ayriliq va xotiralarni, qish esa yolg'izlik va sovuq kechinmalarni anglatadi. Masalan, Erkin Vohidovning "Ko'nglimda kuz – yaproqlar to'kilar..." misrasida kuz nafaqat fasl, balki ichki holatning obraziga aylanadi. Zulfiya she'riyatida ham yomg'ir, tong nuri va qushlar kabi tabiat obrazlari ayol qalbining nozik tuyg'ularini ifodalashda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi.

Epik janrda tabiat tasviri syujet rivoji, voqealar fonini yaratish va personajlar ruhiyatini ochib berish vositasi sifatida qaraladi. Abdulla Qodiriyning "O'tkan kunlar" romanida Toshkent va uning atrofi, turli fasllardagi manzaralar orqali voqealar ketma-ketligi chuqurroq anglanadi va qahramonlarning ruhiy holati bilan uyg'unlashadi. Oybekning "Qutlug' qon" romanida tabiat tasvirlari orqali tarixiy haqiqat va xalq ruhiyati o'zaro bog'langan holda aks ettiriladi. Chingiz Aytmatov ijodida esa tabiat tasviri ko'pincha ramziy ma'no kasb etadi. "Oq kema" qissasida tog', daryo va baliq obrazlari bolaning orzulari, umidlari hamda ichki iztiroblarini ifodalaydi. Bu yerda tabiat voqealar fonigina emas, balki personajning ichki kechinmalarining bevosita ishtirokchisiga aylanadi.

Dramatik janrda tabiat tasviri cheklangan shaklda, asosan sahna tavsiflari yoki dialoglar orqali beriladi. Shunga qaramay, bunday tasvirlar voqealarning umumiy ruhini yaratishda muhim ahamiyat kasb etadi. Hamza Hakimzoda Niyoziy dramalarida qorong'u tun, sovuq shamol kabi tasvirlar orqali dramatik holatlar kuchaytiriladi va voqealar keskinligi oshiriladi. Shuningdek, xalq og'zaki ijodida ham tabiat tasviri keng o'rin egallaydi. Dostonlar, ertaklar va qo'shiqlarda tabiat hodisalari orqali xalqning dunyoqarashi, e'tiqodi va estetik didi ifodalanadi. Tog', daryo, oftob, oy va qush kabi obrazlar xalq ongida hayotiy haqiqat hamda ramziy ma'nolar bilan boyitilgan.

Zamonaviy adabiyotda esa tabiat tasviri tobora falsafiy, ekologik va ijtimoiy mazmun kasb etmoqda. Tog'ay Murod hikoyalarida cho'l, yer va tabiat bilan inson o'rtasidagi uzviy bog'liqlik orqali milliy ruh, qadriyatlar va hayotiy muammolar yoritiladi. Bugungi yozuvchilar tabiatni shunchaki manzara emas, balki insoniyat hayotining ajralmas qismi sifatida talqin qilmoqdalar. Tabiatni anglash orqali inson o'zini anglaydi va ichki savollarga javob topadi. Shu bois adabiyotda tabiat tasviri doimo muhim badiiy vosita bo'lib qoladi. Har bir janrda u o'ziga xos shakl va ma'no kasb etsa-da, mohiyatan inson qalbi va tabiat o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni ifodalaydi. Bu bog'liqlik o'quvchini nafaqat asar mazmunini chuqurroq anglashga, balki o'z ruhiy olamiga nazar tashlashga ham undaydi. Badiiy adabiyotda tabiat tasvirining estetik ahamiyati nihoyatda katta bo'lib, u tashqi manzara bilangina cheklanmasdan, inson qalbi, jamiyat, tarixiy davrlar va falsafiy qarashlarning aks-sadosi sifatida namoyon bo'ladi. Turli adabiy janrlarda bu tasvir turlicha shakllanib, o'ziga xos badiiy vazifalarni bajaradi. Ayniqsa, tabiatning to'g'ridan to'g'ri emas, balki ramz, timsol yoki parallel hodisa sifatida berilishi badiiy ifoda imkoniyatlarini yanada kengaytiradi.

Shoirilar uchun tabiat go'zalligi ilhom manbai bo'lsa, yozuvchilar uchun u voqealarni yanada chuqur ifodalovchi muhit, dramaturglar uchun esa sahnaviy kayfiyat yaratish vositasidir. Bu jihatlar adabiy janrlar orasidagi farqni belgilaydi. Masalan, romantik adabiyotda tabiat insonga ideallashtirilgan tarzda taqdim etiladi. Tabiat – inson orzularining sodiq hamrohi, uni tushunuvchi va qo'llab-quvvatlovchi kuch sifatida namoyon bo'ladi. Realistik adabiyotda esa tabiat boricha, hayotdagi holatga yaqin shaklda tasvirlanadi; bunda tabiat ob-havosi, o'simlik va hayvonot dunyosi bilan birga inson yashaydigan muhitning ijtimoiy zaminini ham ochib beradi.

Bundan tashqari, tabiat tasviri ko'plab asarlarda o'quvchini muayyan ruhiy holatga tayyorlash, syujet voqealarining kayfiyatini oldindan his ettirish uchun qo'llaniladi. Masalan, asarda quyuq bulutlar, kuchli shamol va bo'ron tasvirlansa, o'quvchi bu orqali yaqinlashayotgan fojiali voqeani sezadi. Aksincha, tongning yorishishi, sokin tabiat manzarasi umid, poklanish va yangi bosqichning ramzi sifatida talqin etiladi. Shu tarzda tabiat tasviri dramatik yoki lirik kuchlanishni oshirish, g'oyaviy-estetik yukni kuchaytirishga xizmat qiladi.

Bunday uslubni ko'plab mashhur adiblar ijodida kuzatish mumkin. Masalan, Abdulla Qahhorning "Sinchalak" hikoyasida qishloq tabiatining mayin, sokin tasviri qahramonlarning samimiyligi, oddiyligi va hayotiy haqiqatga yaqinligini kuchaytiradi. G'afur G'ulom she'riyatida esa bahorning kelishi inson qalbidagi uyg'onish va hayotga bo'lgan ishonch bilan uyg'un holda tasvirlanadi. Bu yerda tabiat shunchaki manzara bo'lib qolmay, ruhiy holatning badiiy ifodasiga aylanadi.

Tabiat tasviri o'zbek mumtoz adabiyotida ham chuqur ildizlarga ega. Alisher Navoiy g'azallarida tabiat unsurlari – gul, bulbul, bahor, quyosh kabi obrazlar lirik kechinmalar bilan uyg'unlashgan holda beriladi. Ushbu obrazlar nafaqat tashqi go'zallikni, balki ma'naviy dunyo, ilohiy ishq va komillik timsollarini ham o'zida mujassam etadi. Shu sababli mumtoz adabiyotda tabiat tasviri bilan bog'liq obrazlar ko'p qatlamli va ramziy ma'nolarga boy bo'ladi.

Yana bir muhim jihat shundaki, tabiat tasviri ba'zan insoniyat hayotidagi katta o'zgarishlar yoki fojialarning timsoli sifatida ham qo'llaniladi. Urushlar, tabiiy ofatlar yoki ekologik muammolar tasvirida adib tabiat orqali insoniyatga ogohlantirish beradi. Ayniqsa, zamonaviy ekologik ruhdagi adabiyotda tabiat o'z qadri tobora yo'qolib borayotgan, insoniy beparvolik qurboniga aylangan hodisa sifatida tasvirlanadi. Bu orqali yozuvchi faqat go'zallikni emas, balki og'riq va fojiaiy holatlarni ham yoritadi.

Adabiy janrlar tabiatga turlicha nigoh bilan qaraydi va har bir janrda tabiat tasviri o'ziga xos ma'no hamda estetik yukni mujassam etadi. Ushbu tasvirlar ko'pincha bevosita voqealarni emas, balki insonning ruhiy olamini, jamiyatdagi o'zgarishlarni, tarixiy sharoitni yoki falsafiy qarashlarni ochib berish vazifasini bajaradi.

Romantik ruhdagi adabiyotda tabiat go'zalligi orzular, ideallar va ilohiy tuyg'ular bilan uyg'unlashgan holda tasvirlanadi. Bunday asarlarda tabiat nafaqat tashqi ko'rinish, balki ma'naviy tozalik, pokiza tuyg'ular va erkinlik timsoliga aylanadi. Masalan, sevgi mavzusidagi she'rlarda gul – muhabbat ramzi, bulbul – sadoqat belgisi, bahor esa uchrashuv va yangilanish timsoli sifatida qo'llaniladi. O'zbek mumtoz she'riyatida bu kabi ramzlar keng va izchil tarzda foydalanilgan.

Tabiat tasviri ba'zan tarixiy voqealarni chuqurroq anglashga ham yordam beradi. Voqeaning qaysi faslda sodir bo'layotgani, osmon holati yoki yer manzarasi asarga estetik fon yaratish bilan birga o'quvchining tasavvurini boyitadi. Masalan, tarixiy romanlarda jang boshlanishidan oldin osmonning qora bulutlar bilan qoplanishi yaqinlashayotgan falokatdan darak beradi va o'quvchini ruhiy jihatdan tayyorlaydi.

Shu bilan birga, tabiat tasviri yozuvchining dunyoqarashi va hayotga munosabatining badiiy ko'zgusi sifatida ham namoyon bo'ladi. Ayrim adiblar tabiat orqali hayot, o'lim, vaqt, yolg'izlik va abadiylik kabi murakkab falsafiy tushunchalarni ifodalaydi. Qor sokinlik va so'nish, yomg'ir yangilanish, quyosh esa umid va hayot ramziga aylanishi mumkin.

Zamonaviy adabiyotda tabiat tasviri tobora ekologik va ijtimoiy mazmun kasb etib bormoqda. Bugungi adiblar insonning tabiatga bo'lgan befarqligini tanqid qiladi va uni muhofaza qilish zarurligini ta'kidlaydi. Bunday asarlarda tabiat endi faqat romantik obraz emas, balki insoniyatga norozi bo'lgan, javob qaytaruvchi kuch sifatida talqin etiladi. Tabiatni buzgan inson oxir-oqibat o'z hayotini ham xavf ostiga qo'yayotgani badiiy vositalar yordamida ochib beriladi.

Shu tariqa, har bir adabiy janrda tabiat tasviri yozuvchi yoki shoirning fikriy dunyosi, badiiy mahorati va g'oyaviy pozitsiyasi bilan chambarchas bog'liq bo'lib, asarning g'oyaviy-estetik mazmunini to'liq anglashda muhim vosita hisoblanadi. Tabiat tasviri badiiy adabiyotda ko'plab vazifalarni bajaradi: ruhiy holatni ifodalaydi, voqealarga estetik fon yaratadi, syujetni kuchaytiradi, obrazlarni boyitadi, falsafiy ma'nolarni ochib beradi va muallif pozitsiyasini ifodalashda asosiy badiiy vositalardan biri bo'lib xizmat qiladi.

Bugungi adabiy jarayonda tabiat tasviri global muammolar kontekstida yanada kengaymoqda. Iqlim o'zgarishi, texnologik taraqqiyot oqibatida buzilayotgan ekologik muvozanat kabi masalalar adabiy asarlarda ijtimoiy-falsafiy muammolar bilan uyg'un holda aks ettirilmoqda. Endilikda tabiat shunchaki manzara emas, balki jamiyat va insoniyat taqdirining ajralmas qismi sifatida talqin qilinmoqda.

Adabiy janrlarga ko'ra tabiat tasvirining funksional xususiyatlari

Adabiy janr	Tabiat tasvirining funksiyasi	O'ziga xos xususiyatlari	Misollar
Lirik	Ichki kechinmalarni ifodalash, ruhiy holatni aks ettirish	Emotsional, ramziy, ko'ngil holatiga mos manzaralar	Erkin Vohidov she'rlari, Muhammad Yusufda tabiat orqali sog'inch va muhabbat ifodasi
Epik	Voqealarning fonini yaratish, syujetga xizmat qilish, obrazlarni chuqurlashtirish	Batafsil, manzarali, harakat va holat bilan bog'liq	Abdulla Qodiriyning "O'tkan kunlar" romanida Toshkent va tabiat tasvirlari
Dramatik	Sahnaviy kayfiyat va muhitni belgilash, konfliktni kuchaytirish	Ixcham, sahna tavsifi yoki dialog orqali beriladi	Hamza Hakimzoda Niyoziy dramalarida tabiat unsurlarining dekorativ roli

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tabiat tasviri o'zbek adabiyotining ajralmas qismi bo'lib, har bir adabiy janrda o'ziga xos funksiyalarni bajaradi. Nazmda lirika vositasi, nasrda muhit va voqealikni ifodalovchi unsur, dramaturgiyada esa sahnaviy fon sifatida namoyon bo'ladigan tabiat obrazlari badiiy ifodaning boyishiga xizmat qiladi. Tabiatga estetik va semantik yondashuv adibning badiiy mahorati hamda dunyoqarashini aks ettiradi. Shuningdek, bugungi ekologik holatni inobatga olgan holda, zamonaviy adabiyotda tabiat tasvirining ijtimoiy-falsafiy mazmuni tobora kuchayib borayotganini kuzatish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. G'afurov S. Adabiyotshunoslik asoslari. Toshkent: O'qituvchi nashriyoti.
2. Karimov M. Adabiy tahlil va tafakkur. Toshkent: Akademnashr.
3. Qodirov A. O'zbek adabiyotida tabiat tasviri. Ilmiy maqolalar to'plami.
4. Navoiy A. G'azaliyot. Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi nashriyot.
5. Vohidov E. Tanlangan asarlar. Toshkent: Yangi asr avlodi.
6. Hoshimov O. Dunyoning ishlari. Toshkent: Sharq nashriyoti.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.